ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.7.2021
COM(2021) 395 final

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011

1. Εισαγωγή:

Η παρούσα ετήσια επισκόπηση για το 2019 καλύπτει δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, δηλαδή μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συναλλαγές με περίοδο αποπληρωμής 2 ετών και άνω. Η παρούσα επισκόπηση δεν καλύπτει ούτε τις βραχυπρόθεσμες συναλλαγές εξαγωγικών πιστώσεων[1] ούτε τις δραστηριότητες που διεξάγονται από ορισμένους οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων (στο εξής: ΟΕΠ) εκτός του τομέα των δραστηριοτήτων εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης (όπως η ασφάλιση των επενδύσεων).

Η παρούσα ετήσια επισκόπηση εκπονείται από την Επιτροπή για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βάσει των πληροφοριών που διατίθενται από τα κράτη μέλη, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, για την εφαρμογή ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και την κατάργηση των αποφάσεων 2001/76/ΕΚ και 2001/77/ΕΚ του Συμβουλίου[2]. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει στο παράρτημα Ι ότι τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια σε επίπεδο Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, τις καταβληθείσες απαιτήσεις και εξοφλητικές εισπράξεις, τις νέες δεσμεύσεις, τις αναλήψεις κινδύνου, τα ασφάλιστρα και ενδεχόμενες υποχρεώσεις που μπορεί να προκύψουν από δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης, καθώς και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους λαμβάνονται υπόψη στις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων των ΟΕΠ τους που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Με τη σειρά της, η Επιτροπή εκπονεί ετήσια επισκόπηση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση τις πληροφορίες αυτές, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης όσον αφορά τη συμμόρφωση των ΟΕΠ προς τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ψήφισμα που εκδόθηκε στις 2 Ιουλίου 2013 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πρώτη περίοδο αναφοράς βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011[3] και επέστησε την προσοχή των κρατών μελών ιδίως στις συστάσεις που περιέχονται στο εν λόγω ψήφισμα —όπως στη σύσταση προς την ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για τις εξαγωγικές πιστώσεις και προς την Επιτροπή για την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της μεθοδολογίας υποβολής εκθέσεων. Η ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για τις εξαγωγικές πιστώσεις και η Επιτροπή εργάζονται για την επικαιροποίηση της μεθοδολογίας υποβολής εκθέσεων που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για την υποβολή ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων, η οποία αναφέρεται ως υπόδειγμα καταλόγου ελέγχου. Συμφωνήθηκε αναθεωρημένη και βελτιωμένη μεθοδολογία υποβολής εκθέσεων, η οποία θα χρησιμοποιείται για την υποβολή εκθέσεων αρχής γενομένης από το ημερολογιακό έτος 2020.

[1] Στις εν λόγω συναλλαγές εφαρμόζεται η ανακοίνωση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.

[2] ΕΕ L 326 της 8.12.2011, σ. 45.

[3] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 2ας Ιουλίου 2013, σχετικά με την πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες των οργανισμών εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών [2012/2320 (INI)].

2. Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το ημερολογιακό έτος 2019:

Ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το ημερολογιακό έτος 2019 υποβλήθηκαν από 22 κράτη μέλη: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία[4]. Τα υπόλοιπα 6 κράτη μέλη (Ελλάδα, Ιρλανδία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία και Μάλτα) δεν υπέβαλαν έκθεση, καθώς δεν παρείχαν εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

Για το 2019, όλες οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των κρατών μελών βασίστηκαν στο υπόδειγμα καταλόγου ελέγχου (στην προηγούμενη μορφή του· όπως προαναφέρθηκε, από το έτος υποβολής εκθέσεων 2020 θα χρησιμοποιείται επικαιροποιημένη μορφή). Ορισμένα κράτη μέλη συνέδεσαν τις πληροφορίες που υπέβαλαν στο υπόδειγμα καταλόγου ελέγχου με δημοσιευμένες εκθέσεις (π.χ. ετήσιες εκθέσεις, πολιτικές για την εξέταση των επιπτώσεων έργων στο περιβάλλον, στην κοινωνία και στα ανθρώπινα δικαιώματα). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ΟΕΠ διαφέρουν ως προς το νομικό καθεστώς τους και, στην περίπτωση ορισμένων κρατών μελών, οι εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης παρέχονται από ασφαλιστική εταιρεία ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που ενεργεί βάσει δημόσιας εντολής. Προφανώς, στην περίπτωση αυτή, οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων καλύπτουν μόνο τις δραστηριότητες του δημόσιου τομέα των εν λόγω εταιρειών, οι οποίες διαχωρίζονται από τις δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα.

3. Ανάλυση των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων:

α) Γενικές πληροφορίες:

Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1233/2011] ορίζει τους γενικούς κανόνες για τις συναλλαγές και τα προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων.

Το 2019, 22 κράτη μέλη της ΕΕ παρείχαν προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, τα οποία διαχειρίστηκαν 27 διαφορετικοί οργανισμοί (βλ. λεπτομέρειες στο παράρτημα, πίνακας 2) και σχετικές κρατικές υπηρεσίες. Το πεδίο εφαρμογής και το είδος των παρεχόμενων προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων, καθώς και η οργανωτική δομή για τις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων διαφέρουν. Σε ορισμένα κράτη μέλη, ο ΟΕΠ είναι κρατική υπηρεσία ή δημόσιος οργανισμός. Σε άλλες περιπτώσεις, ιδιωτική εταιρεία (συνήθως ασφαλιστική) ενεργεί ως ΟΕΠ βάσει δημόσιας εντολής και υπό την εποπτεία της κυβέρνησης. Δεν είναι ασυνήθιστο για τα κράτη μέλη που προσφέρουν διάφορες κατηγορίες στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων να διαθέτουν περισσότερους από έναν ΟΕΠ, π.χ. έναν οργανισμό που παρέχει εγγυήσεις και ασφάλιση (ασφαλιστικά προϊόντα) και έναν άλλο που παρέχει χρηματοδότηση (τραπεζικά προϊόντα), ή να διαθέτουν χωριστό ίδρυμα που παρέχει συστήματα στήριξης επιτοκίου.

Όσον αφορά τα είδη στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων που προσφέρονται από τους ενωσιακούς ΟΕΠ κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, η πλέον συνηθισμένη μορφή τους εξακολουθεί να είναι η «καθαρή κάλυψη» (δηλ. ασφάλιση ή

[4] Το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατέστη τρίτη χώρα τα μεσάνυχτα της 31ης Ιανουαρίου 2020 (ώρα Κεντρικής Ευρώπης), όταν άρχισε να ισχύει η συμφωνία αποχώρησης που συνάφθηκε μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου.

εγγυήσεις για εξαγωγικές πιστώσεις), η οποία παρασχέθηκε και από τα 22 κράτη μέλη κατά την περίοδο αναφοράς. Η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών πρόσφερε επίσης άλλες μορφές στήριξης που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Διακανονισμού του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης[5], όπως η άμεση δανειοδότηση ή χρηματοδότηση (δηλαδή χρηματοδοτική στήριξη για συναλλαγές εξαγωγικών πιστώσεων η οποία παρέχεται απευθείας από ΟΕΠ) και η αναχρηματοδότηση (δηλαδή αναχρηματοδότηση εμπορικών δανείων που στήριξαν συναλλαγές εξαγωγικών πιστώσεων η οποία παρέχεται από ΟΕΠ)[6], καθώς και χρηματοδότηση έργων και διάφορες μορφές συνδεδεμένης βοήθειας.

Γενικά, οι ΟΕΠ προσφέρουν ποικιλία προγραμμάτων για την κάλυψη των ειδικών αναγκών ορισμένων κατηγοριών, ιδίως των ΜΜΕ. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι αρκετά κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει τομεακά προϊόντα εξαγωγικών πιστώσεων, π.χ. για την κατασκευή αεροσκαφών (συμπεριλαμβανομένων εξατομικευμένων προϊόντων όπως η άνευ όρων εγγύηση για τα Airbus), τη ναυπηγική βιομηχανία και τη σιδηροδρομική υποδομή. Αυτό μπορεί να αντικατοπτρίζει τις χωριστές τομεακές συμφωνίες του Διακανονισμού για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης, στο πλαίσιο των οποίων ορισμένοι όροι και προϋποθέσεις, ειδικότερα όσον αφορά τις προθεσμίες αποπληρωμής ή τα επιτόκια, είναι προσαρμοσμένοι στις ειδικές ανάγκες συγκεκριμένων κλάδων.

Γενικά, οι πρακτικές και τα πρότυπα αναδοχής γίνονται όλο και περισσότερο ίδια μεταξύ των κρατών μελών, και ο Διακανονισμός για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης έφτασε να καλύπτει όλο και μεγαλύτερο αριθμό θεμάτων. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες διαφορές, καθώς δυσχεραίνουν τη διενέργεια διεξοδικής σύγκρισης. Πρώτον, τα κράτη μέλη —στο πλαίσιο των γενικών μορφών στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο— ανέπτυξαν ευρύ φάσμα προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων. Μολονότι ένα συγκεκριμένο προϊόν μπορεί να είναι κοινό σε πολλούς ΟΕΠ, οι σχετικοί με αυτό όροι και προϋποθέσεις μπορεί να μην είναι τα ίδια. Δεύτερον, ο αντίκτυπος ενός προγράμματος εξαγωγικών πιστώσεων προφανώς εξαρτάται επίσης από τα χαρακτηριστικά της εθνικής οικονομίας και την ικανότητα των ιδιωτικών χρηματοπιστωτικών αγορών.

Υπό το πρίσμα αυτών των επιφυλάξεων, ο κατωτέρω πίνακας που παραθέτει τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο από τις 31 Δεκεμβρίου 2019 παρέχει τουλάχιστον μια γενική ιδέα για το μέγεθος των μεγαλύτερων συστημάτων εξαγωγικών πιστώσεων με στήριξη τύπου «καθαρής κάλυψης».

Πίνακας 1. Δημόσια στήριξη με τη μορφή «καθαρής κάλυψης» το 2019 (σε εκατ. EUR) **Οι χώρες της ΕΕ με τη μεγαλύτερη συνεισφορά σύμφωνα με τη συνολική ονομαστική έκθεση σε κίνδυνο**	
Γερμανία	87 914
Γαλλία	59 174
Ιταλία	58 859
Σουηδία	27 573
Φινλανδία	25 489

[5] Ο Διακανονισμός για τις μορφές εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης αποτελεί παράρτημα του κανονισμού.

[6] Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία.

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, οι ΟΕΠ της ΕΕ δραστηριοποιούνται σε ευρύ φάσμα τομέων, πέρα από το πεδίο εφαρμογής των εκθέσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011. Ο εν λόγω κανονισμός καλύπτει κυρίως τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων (όπως ορίζονται από τον Διακανονισμό για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης). Ωστόσο, πολλοί ΟΕΠ της ΕΕ προσφέρουν επίσης προϊόντα, όπως βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις, επιστολές εγγύησης πιστώσεων, εγγυήσεις κατασκευαστικού κινδύνου και προϊόντα ασφάλισης επενδύσεων. Αναλυτικές πληροφορίες παρέχονται στα τμήματα ΙΙ και IV του υποδείγματος υποβολής εκθέσεων το οποίο χρησιμοποιείται για τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων, καθώς και στις γενικές ετήσιες εκθέσεις στις οποίες πολλά κράτη μέλη αναφέρονται ρητά.

Γενικά, οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων παρέχουν χρήσιμα χρηματοοικονομικά στοιχεία σχετικά με τα προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, η εν λόγω υποβολή εκθέσεων πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο του αντίστοιχου κράτους μέλους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ορισμένες διαφορές στην παρουσίαση. Η Επιτροπή δεν διατυπώνει ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τις χρηματοοικονομικές πτυχές των ετήσιων εκθέσεων δραστηριοτήτων[7].

β) Αντιμετώπιση των «περιβαλλοντικών κινδύνων που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους»:

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, τα κράτη μέλη περιγράφουν με ποιον τρόπο οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που μπορεί να επιφέρουν άλλους σημαντικούς κινδύνους λαμβάνονται υπόψη στις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεων των ΟΕΠ τους που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης.

Στο παράρτημα Ι παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011 γίνεται αναφορά τόσο σε περιβαλλοντικούς κινδύνους όσο και σε *«άλλους σημαντικούς κινδύνους»*. Όπως και τα προηγούμενα έτη, τα κράτη μέλη ερμηνεύουν με ευρύ τρόπο τους περιβαλλοντικούς και τους σχετικούς κινδύνους και περιλαμβάνουν στις εκτιμήσεις τους όχι μόνο περιβαλλοντικούς, αλλά και γενικότερα χρηματοοικονομικούς και κοινωνικούς κινδύνους. Για να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω κίνδυνοι, οι αναφερόμενες πρακτικές δέουσας επιμέλειας περιλαμβάνουν εκ των προτέρων εκτιμήσεις και διαδικασίες αξιολόγησης, στο πλαίσιο των οποίων προσδιορίζονται και εκτιμώνται οι κίνδυνοι οι οποίοι ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην επιλεξιμότητα των συναλλαγών για στήριξη. Οι διαδικασίες εκτίμησης κινδύνου επισημοποιούνται σε ειδικές πολιτικές, τις οποίες ορισμένοι ΟΕΠ επέλεξαν να δημοσιεύουν στους ιστότοπούς τους. Οι εν λόγω διαδικασίες εκτίμησης εξαρτώνται συνήθως από το είδος και την κατηγορία της εκάστοτε συναλλαγής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (δηλαδή όσο πιο επικίνδυνη και/ή σημαντική είναι η συναλλαγή, τόσο πιο εντατική η εκτίμηση). Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εκτιμήσεις διενεργούνται από εξωτερικούς ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, αλλά τη διαχείρισή τους αναλαμβάνουν όλο και περισσότερο ειδικοί εντός του κάθε ΟΕΠ. Επιπλέον, οι συνήθεις πρακτικές δέουσας επιμέλειας περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό συμβατικών ρητρών και όρων, καθώς και μέτρων μετριασμού που συνδέονται με συμβατικούς όρους, εάν απαιτούνται, και την παρακολούθησή

[7] Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 1, η ισχύουσα διαδικασία υποβολής εκθέσεων εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των προνομίων που έχουν τα όργανα των κρατών μελών τα οποία ασκούν την εποπτεία των εθνικών προγραμμάτων εξαγωγικών πιστώσεων.

τους με την πάροδο του χρόνου, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τα πρότυπα και, κατά περίπτωση, η επιβολή των μέτρων μετριασμού. Τα κράτη μέλη επαναξιολογούν και βελτιώνουν συνεχώς τις εσωτερικές τους διαδικασίες[8].

Όλα τα κράτη μέλη, πλην ενός (της Βουλγαρίας, η οποία δεν είναι μέλος του ΟΟΣΑ[9]) αναφέρουν ότι συμμορφώνονται με τη σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τις κοινές προσεγγίσεις για τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και σχετικά με την περιβαλλοντική και την κοινωνική δέουσα επιμέλεια (στο εξής: κοινές προσεγγίσεις), που είναι ένα αποδεκτό και καθιερωμένο εργαλείο αξιολόγησης στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ και έχει κανονιστικό αντίκτυπο εκτός του ΟΟΣΑ. Πολλά κράτη μέλη δηλώνουν ότι εφαρμόζουν τις κοινές προσεγγίσεις, και ειδικότερα τις πτυχές που αφορούν το περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα, πέραν του πεδίου εφαρμογής που ορίζεται από τον ΟΟΣΑ. Επιπλέον, όλα τα κράτη μέλη πλην ενός (Βουλγαρία[10]) αναφέρουν ότι συμμορφώνονται με τη σύσταση του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δωροδοκία και τις εξαγωγικές πιστώσεις που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης. Αναφέρουν επίσης ότι συμμορφώνονται με τις αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για την προαγωγή βιώσιμων πρακτικών δανεισμού κατά τη χορήγηση εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης σε χώρες χαμηλού εισοδήματος. Η τήρηση των τελευταίων συμβαδίζει με τη στενή συμμόρφωση με τις πολιτικές της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου όσον αφορά τις βιώσιμες πρακτικές δανεισμού[11].

Οι εν λόγω τρεις συστάσεις του ΟΟΣΑ —οι οποίες επικεντρώνονται ειδικά στις εξαγωγικές πιστώσεις— διαδραματίζουν σημαντικό αλλά όχι αποκλειστικό ρόλο. Οι πολιτικές των κρατών μελών τροφοδοτούνται επίσης από διεθνή πρότυπα και το ευρύτερο κεκτημένο της ΕΕ. Οι αναφορές σε στόχους, πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ αποδεικνύουν ότι οι δεσμευτικοί και οι μη δεσμευτικοί κανόνες δικαίου λαμβάνονται υπόψη και ότι το πνεύμα του νόμου είναι εξίσου σημαντικό με το γράμμα του νόμου. Επιπλέον, πολλά κράτη μέλη αναφέρουν ότι συμμορφώνονται με άλλα διεθνή κριτήρια αναφοράς, προκειμένου να εξασφαλίζεται ενισχυμένος έλεγχος σε ακόμη μεγαλύτερο μερίδιο των συναλλαγών. Σε αυτά περιλαμβάνονται ασφαλώς τα κριτήρια αναφοράς που αναφέρονται στις κοινές προσεγγίσεις, και συγκεκριμένα τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις[12] (πρότυπα επιδόσεων του IFC), οι κατευθυντήριες γραμμές του ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας για το περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια (κατευθυντήριες γραμμές EHS) και οι πολιτικές διασφάλισης της Παγκόσμιας Τράπεζας[13], αλλά και οι κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τις

[8] Ένα σχετικό παράδειγμα, μεταξύ άλλων, αποτελεί η Finnvera, η οποία, το 2019, αναθεώρησε την πολιτική της για τη διαχείριση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών κινδύνων σχετικά με τη χρηματοδοτική της δραστηριότητα και εξέδωσε επικαιροποιημένες πολιτικές για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και για τους φορολογικούς παραδείσους.

[9] Η Βουλγαρία αναφέρει ότι ο ΒΑΕΖ δεν εφαρμόζει τις κοινές προσεγγίσεις, αλλά είναι ανοικτός στο ενδεχόμενο εφαρμογής τους.

[10] Η Βουλγαρία αναφέρει επίσης ότι ο ΒΑΕΖ δεν εφαρμόζει τις αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για την προαγωγή βιώσιμων πρακτικών δανεισμού κατά τη χορήγηση εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης σε χώρες χαμηλού εισοδήματος, αλλά είναι ανοικτός στο ενδεχόμενο εφαρμογής τους.

[11] Αναφέρθηκαν ρητά από το Βέλγιο, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, την Ουγγαρία και την Τσεχική Δημοκρατία, αλλά χρησιμοποιούνται γενικότερα.

[12] Αναφέρθηκαν από τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, τη Σλοβακική Δημοκρατία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία, αλλά εφαρμόζονται γενικά.

[13] Αναφέρθηκαν από τη Σλοβακική Δημοκρατία και τη Σουηδία, αλλά εφαρμόζονται γενικά.

επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα[14], οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις όσον αφορά την υπεύθυνη συμπεριφορά[15], η σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού[16], η Διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία[17] και οι αρχές του Ισημερινού[18]. Ένα κράτος μέλος (Αυστρία) αναφέρει ότι έχει αναπτύξει μεθοδολογία εκτίμησης με βάση τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και ένα άλλο (Σουηδία) αναφέρεται στη συμμόρφωσή του με τις αρχές του Παγκόσμιου Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη κάνουν επίσης σαφείς αναφορές στις πρωτοβουλίες για την κλιματική αλλαγή, όπως στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή[19].

Οι κοινές προσεγγίσεις θεωρούνται όλο και περισσότερο ελάχιστα πρότυπα. Τα κράτη μέλη αναφέρουν όλο και περισσότερο πρόσθετους στόχους ή προβληματισμούς πολιτικής οι οποίοι συμπληρώνουν εκείνους που αποτυπώνονται στις κοινές προσεγγίσεις (π.χ. κοινωνική βιωσιμότητα και πρόληψη της φοροδιαφυγής). Σε πολλούς τομείς τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα δικά τους επιπλέον μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η στήριξη εξαγωγικών πιστώσεων παρέχεται μόνο για συναλλαγές που πληρούν ένα αυστηρό σύνολο προτύπων και ότι μπορεί να συνδεθεί με την εθνική νομοθεσία. Για παράδειγμα, τα τελευταία έτη, αρκετοί ΟΕΠ έχουν λάβει ειδικές αποφάσεις όσον αφορά την προστασία του κλίματος, στις οποίες περιλαμβάνεται ρητή κατάργηση της στήριξης εξαγωγικών πιστώσεων σε μονάδες παραγωγής ενέργειας με καύση άνθρακα[20]. Η σύγκλιση των πολιτικών στην ΕΕ καταδεικνύεται από το γεγονός ότι η ΕΕ, τον Απρίλιο του 2021, υπέβαλε στους Συμμετέχοντες στον Διακανονισμό του ΟΟΣΑ για τις εξαγωγικές πιστώσεις οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης πρόταση για άμεσο τερματισμό της παροχής εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης και συνδεδεμένης βοήθειας στον τομέα της ενέργειας με καύση άνθρακα. Τα κράτη μέλη αναφέρουν επίσης την τρέχουσα δέσμευσή τους για τη βελτίωση και την ανάπτυξη των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών.

γ) Άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων

Οι ΟΕΠ, στην πλειονότητά τους, διαθέτουν πολιτική εταιρικής κοινωνικής ευθύνης[21], η οποία, κατά κανόνα, συνεπάγεται όχι μόνο εσωτερικές προσπάθειες αλλά και εκ του σύνεγγυς διάλογο με τους πελάτες των ΟΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΟΕΠ αξιολογούν όλο και περισσότερο τις πρακτικές τους και εκπονούν σχέδια για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους (πολιτικές σχετικά με τις μετακινήσεις κ.λπ.[22]). Όταν ο ΟΕΠ είναι ιδιωτική εταιρεία, συνήθως εφαρμόζει ενιαία πολιτική σε όλες τις δραστηριότητές του (δημόσιου και

[14] Αναφέρθηκαν από τη Γερμανία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία, και χρησιμοποιούνται ευρύτερα από άλλους ΟΕΠ, όπως αναφέρεται σε άλλα σχετικά έγγραφα ή ιστότοπους (π.χ. CESCE για την Ισπανία, KUKE για την Πολωνία).

[15] Αναφέρθηκαν από τις Κάτω Χώρες, τη Σουηδία και τη Φινλανδία, και χρησιμοποιούνται ευρύτερα από άλλους ΟΕΠ, όπως αναφέρεται σε άλλα σχετικά έγγραφα ή ιστότοπους (π.χ. CESCE για την Ισπανία, KUKE για την Πολωνία).

[16] Αναφέρθηκε από τη Σουηδία.

[17] Αναφέρθηκε από τις Κάτω Χώρες και τη Φινλανδία.

[18] Αναφέρθηκαν από το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία.

[19] Αναφέρθηκε από τη Φινλανδία.

[20] Το 2019 η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες είχαν ήδη θεσπίσει τέτοιου είδους πολιτική. Άλλες χώρες της ΕΕ έλαβαν παρόμοια μέτρα.

[21] Αυτό τονίζεται στις εκθέσεις του Βελγίου, της Δανίας, της Εσθονίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών και της Σλοβενίας.

[22] Μεταξύ άλλων, οι Credendo, Finnvera και SACE προβαίνουν σε εκτίμηση του οικείου αποτυπώματος άνθρακα και εκπονούν σχέδια για τη μείωσή του.

ιδιωτικού τομέα), μεταξύ των οποίων δεν γίνεται διάκριση στις εκθέσεις βιωσιμότητας ή στις πολιτικές που δημοσιεύονται.

Η διαφάνεια αποτελεί ζήτημα καίριας σημασίας: Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι ΟΕΠ λειτουργούν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια, τηρώντας παράλληλα την εμπιστευτικότητα που ενδέχεται να είναι απαραίτητη για τις εμπορικές συναλλαγές. Σύμφωνα με τις κοινές προσεγγίσεις[23], η εναρμονισμένη διαδικασία σε όλους τους ΟΕΠ της ΕΕ είναι η δημοσιοποίηση λεπτομερών πληροφοριών (συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων εκτίμησης περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων) για έργα που θα μπορούσαν να έχουν δυσμενείς περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις λόγω των χαρακτηριστικών τους. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν περαιτέρω δημοσιοποίηση επιπλέον πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες συναλλαγές ή σχετικά με τις οικείες διαδικασίες εκτίμησης (με ορισμένες εξαιρέσεις, οι ΟΕΠ της ΕΕ, γενικά, δημοσιεύουν μεγάλο όγκο πληροφοριών σε μετάφραση στα αγγλικά στους ιστότοπούς τους).

δ) Συμμόρφωση των ΟΕΠ με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης:

Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1233/2011, να υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, στην οποία υποβάλλονται σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο ορισμένα χρηματοοικονομικά και επιχειρησιακά στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες εξαγωγικών πιστώσεών τους, στα οποία περιλαμβάνονται επίσης πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 3, *«η Επιτροπή εκπονεί ετήσια επισκόπηση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με βάση τις πληροφορίες αυτές, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης όσον αφορά τη συμμόρφωση των ΟΕΠ προς τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης»*.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) παραθέτει, στο άρθρο 3, τους γενικούς στόχους της Ένωσης[24] και, στο άρθρο 21, τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

Όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική της ΕΕ, γίνεται αναφορά στις αρχές και στους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης στο άρθρο 206 και στο άρθρο 207 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όλα τα κράτη μέλη που υπέβαλαν έκθεση παρέχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι έχουν θεσπίσει πολιτικές οι οποίες συνοδεύουν τη διαχείριση των προγραμμάτων εξαγωγικών

[23] Όπως ορίζεται στο παράρτημα ΙΙΙ των κοινών προσεγγίσεων, τα έργα ταξινομούνται σε διάφορες κατηγορίες: Τα έργα των κατηγοριών Α και Β μπορεί να έχουν δυσμενείς περιβαλλοντικές και/ή κοινωνικές επιπτώσεις. Για τα έργα της κατηγορίας Α, σύμφωνα με τις κοινές προσεγγίσεις, οι ΟΕΠ μπορούν να δεσμευτούν για την παροχή στήριξης μόνο αφού παρέλθουν 30 ημέρες από την εκ των προτέρων δημοσίευση των σχετικών πληροφοριών. Επιπλέον, δημοσιεύονται εκ των υστέρων πληροφορίες για όλα τα έργα των κατηγοριών Α και Β που λαμβάνουν στήριξη. Επισημαίνεται ότι είναι δυνατή η άρση της υποχρέωσης για δημοσιοποίηση πληροφοριών για εξαιρετικούς λόγους. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν επίσης στοιχεία για τα έργα των κατηγοριών Α και Β που λαμβάνουν στήριξη στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων τους.

[24] Μεταξύ άλλων σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της ΣΕΕ, στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η *Ένωση «συμβάλλει στην [...] αειφόρο ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου, και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών»*.

πιστώσεων και οι οποίες συνάδουν με τους στόχους της ΕΕ. Οι συστάσεις πολιτικής ειδικά για τις εξαγωγικές πιστώσεις που έχει εκπονήσει ο ΟΟΣΑ —ο μόνος διεθνής οργανισμός που έχει αναπτύξει μέχρι σήμερα εξειδικευμένους κανόνες στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής— χρησιμοποιούνται συχνά, και στις περισσότερες περιπτώσεις οι δραστηριότητες των κρατών μελών τις υπερβαίνουν.

Προκειμένου να διευρυνθεί η ικανότητα της Επιτροπής να αξιολογεί περαιτέρω τις δραστηριότητες των κρατών μελών, η Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και κατόπιν διαβούλευσης με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, πρότεινε στα κράτη μέλη να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής και το επίπεδο λεπτομέρειας των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων. Εκπονήθηκε αναθεωρημένο και διευρυμένο υπόδειγμα για τη διαδικασία υποβολής εκθέσεων, το οποίο θα αρχίσει να χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη το 2020.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να προβεί σε δήλωση σχετικά με το αν τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τους στόχους και τις υποχρεώσεις της Ένωσης· η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενήργησε την ετήσια επισκόπησή της σύμφωνα με το παράρτημα Ι. Ως εκ τούτου, η επισκόπηση της Επιτροπής βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητική. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι διαθέσιμες πληροφορίες παρέχουν ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία οι ΟΕΠ συμμορφώνονται με τα άρθρα 3 και 21 της ΣΕΕ και δεν παρέχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης οποιουδήποτε κράτους μέλους. Ασφαλώς, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπορεί να επιθυμούν να θέτουν τα ίδια από κοινού πιο φιλόδοξους πολιτικούς στόχους. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να διευκολύνει και να προωθήσει τον διοργανικό διάλογο για το θέμα αυτό, αλλά, εν τω μεταξύ, θα πρέπει να πραγματοποιεί την αξιολόγησή της σύμφωνα με το παράρτημα Ι παράγραφος 3.

Όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις διεθνείς υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις βάσει του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού, δεν υπήρξαν διαφωνίες σε επίπεδο ΠΟΕ σχετικά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα εξαγωγικών πιστώσεων κατά την περίοδο αναφοράς. Το 2019 δεν υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελίες σχετικά με πιθανές παραβάσεις της ενωσιακής νομοθεσίας από ΟΕΠ.